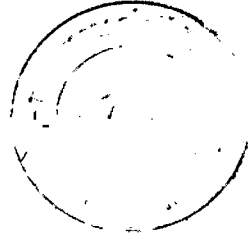

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2441 อันเป็นปีเริ่มต้นการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา¹ จนกระทั่งถึงปีพุทธศักราช 2518 จะเห็นว่ามีสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างมาก เพื่อสนองความต้องการของประชาชนทั้งในด้านการความต้องการกำลังคนตามแผนพัฒนาประเทศ และความต้องการของประชาชนในด้านโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาในปีพุทธศักราช 2517 มีทั้งหมด 111 สถาบัน²

การขยายงานทางด้านอุดมศึกษาในระยะเวลานั้น มีสิ่งที่น่าสนใจเป็นห่วงคือ คุณภาพของการศึกษาและปริมาณของบัณฑิตที่ผลิต หากไม่มีการควบคุมและประสานงานให้ดีแล้ว จะเกิดปัญหาในด้านบัณฑิตที่คอกคุณภาพ อันอาจจะก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาตลอดจนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นระดับวิทยาลัย หรือระดับมหาวิทยาลัยใดก็ตามถึงถึงความสำคัญของปัญหาคุณภาพของบัณฑิตที่จะเห็นได้จากการที่ได้มีการสัมมนาคุณศัพท์ หัวหน้าแผนกวิชาเพื่อศึกษา และแก้ไขปรับปรุงประสิทธิผล ตลอดจนภารกิจของสถาบันที่พึงมีต่อสังคมให้ดีขึ้นอยู่เสมอ สำหรับคุณภาพของบัณฑิตนั้น การที่จะประเมินว่าได้มีมาตรฐานเพียงใด ได้มีการยึดมาตรฐานการศึกษาเป็นเกณฑ์ ซึ่งแต่เดิมได้เน้นถึงคุณภาพของอาจารย์เป็นสำคัญ จนกระทั่งมีคำกล่าวว่า

¹ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, "พัฒนาการของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 19.

²วิจารณ์ ศรีสะอาด, หลักการอุดมศึกษา (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 39.

"คณาจารย์ที่เก่งกล้าสามารถคือ จุดเริ่มต้นของพัฒนาการของมหาวิทยาลัย" (Great Teachers are the beginning of University Development)¹ แต่ในปัจจุบัน ได้มีการพิจารณาองค์ประกอบอื่นควบคู่กับความสามารถทางด้าน **วิชาการ** ของอาจารย์ คือความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน

ในระดับอุดมศึกษาได้มีการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนอยู่มาก แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของวิชาสอนแบบต่าง ๆ ว่าได้ผลแตกต่างกันอย่างไร ในสภาพการณ์นั้น ๆ แต่การวิจัยที่ตรงประเด็นว่ามีตัวแปรอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนโดยเฉพาะในสาขาสังคมศาสตร์ในประเทศไทย ยังไม่มีผู้ใดทำมาก่อนเลย

ผู้วิจัยซึ่งสังกัดอยู่ในสาขาสังคมศาสตร์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะและขอบเขตของสังคมศาสตร์ตลอดจนทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์ทราบว่า สังคมศาสตร์ถือว่าพฤติกรรมของมนุษย์มาจากเหตุพหุคูณ (Multi Causal) กล่าวคือมีสิ่งกำหนดหลายอย่าง ถ้าเราสามารถรู้สิ่งกำหนดหรือตัวแปร (Variable) ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันได้ทั้งหมด เราจะสามารถตั้งเป็นกฎ (law) ได้อย่างแน่นอน และสามารถนำไปใช้ในการทำนาย (Predict) พฤติกรรมล่วงหน้าได้²

จากลักษณะดังกล่าวจะเห็นว่าเราจะสามารถหาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนได้ ถ้าเราพยายามที่จะค้นหาจากพฤติกรรมและผลการเรียนของ **นิสิต อาจารย์** และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ผลของการวิจัยจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการสอนของอาจารย์เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ และสนองจุดมุ่งหมายของการสอนให้มากที่สุด

¹ วิจิตร ศรีสะอาด, เรื่องเดิม, หน้า 71.

² ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง, "การใช้ทฤษฎีและแนวความคิด" หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (พระนคร: สำนักงานเลขาธิการสภาวิจัยแห่งชาติ, สภาวิจัยแห่งชาติ, บ.ป.ป.), หน้า 44.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

เพื่อศึกษาตัวประกอบ (Factor) ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ ว่าประกอบด้วยตัวประกอบ (Factor) อะไรบ้าง แต่ละตัวประกอบบรรยายด้วยตัวแปรอะไรที่สำคัญ

สมมุติฐานของการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนทั่วไป ช่วยให้ผู้วิจัยคาด
ว่าประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ทักษะของอาจารย์ที่มีท่อนิสิต ✓
2. วิธีสอน ✓
3. ลักษณะบุคลิกภาพของอาจารย์ ✓
4. บรรยากาศในชั้นเรียน
5. อุปกรณ์การสอน
6. ทักษะของอาจารย์ที่มีต่อวิชาที่สอน ✓

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเฉพาะประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา
สาขาสังคมศาสตร์ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์

1 กองบรรณาธิการ, "60 ปีแห่งการวิจัยในจุฬา" วารสารวิจัยจุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย, 3 (มิถุนายน, 2519), 17.

2. การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเฉพาะตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนในค่านของผู้สอนตามสมมุติฐานที่คาดไว้ ไม่คำนึงถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่เกิดจากผู้เรียน
ขอตกลงเบื้องต้น

การวิจัยนี้คือว่า

1. นิสิตชั้นปีที่ 3 นิสิตชั้นปีที่ 4 และอาจารย์เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา
2. กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามอย่างจริงจังและตามความเป็นจริง

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลเพียงอย่างเดียวอาจได้ข้อมูลไม่สมบูรณ์เท่ากับใช้วิธีอื่น ๆ ประกอบด้วย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สาขาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วยสาขาวิชาที่สอนอยู่ในคณะครุศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี เศรษฐศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์

นิสิต หมายถึง นิสิตชั้นปีที่ 3 นิสิตชั้นปีที่ 4 ของทุกคณะ ในสาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ หมายถึง ผู้สอนในสาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อกระทง (Item) หมายถึง ตัวแปร (Variable) ในการวิเคราะห์ตัวประกอบ

ตัวแปร (variable) หมายถึง ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการสอน

ตัวประกอบ (Factor) หมายถึง มิตินៃโครงการที่ไ้รับการบรรยายโดยอาศัย
ตัวแปรหลายตัวแปรที่มีน้ำหนักสูงบนตัวประกอบนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย